

quibus expedit universis, quomodo habito speciali respectu ad virtutis et merita fideique probitatem et obsequiorum studia, quibus magnificus Hriczko de Pomorzan pallatinus Podolie, sincere nobis dilectus, primum genitori, deinde germano nostris carissimis, Polonie regibus, et demum nostre complacuit magestati, quem ipsis et nobis sua strenua opera, superioribus acta temporibus, comendabilem reddidere, horum intuitu volentes eum gracie nostre prosequi favoribus et ad nostra obsequia reddere promptiorem, sibi capitaneatum Camyenecensem terre nostre Podolie, in confiniis Thartarorum site, ut eiusdem tuicioni intendat, contulimus et dedimus ac illum de manibus generosi Bartholomei de Buczacz in pecuniis, sibi inscriptis, in eodem exemendum et redimendum concessimus, indulsumus, concedimusque et indulgemus tenore presencium mediante, per eundem Hriczkonem cum omni jure et dominio, censibus, fructibus, redditibus, obvencionibus, proventibus, allodiis, prediis, curiis, agris, pratis, campis, silvis, sereptis, indaginibus, borris, gaijs, nemoribus, virgulis, stagnis, lacubus, paludibus, piscinis, fluviis, aquis et earum decursibus, molendinis aqualibus et ventilibus constructis et construendis ac eorum emolumentis, nec non cum omnibus venacionibus et aucupationibus tenendum, habendum, possidendum et utifruendum tamdiu, donec sibi aut suis successoribus summa pecuniarum, in qua dictum capitaneatum exemerit, per nos aut successores nostros fuerit integraliter persoluta; qua soluta, possessio et tenuta dicti capitaneatus Camyenecensis ad nos et nostros successores devolvetur et redibit pleno iure, stacionibus tamen nostris et iuribus regalibus semper salvis, — harum, quibus sigillum nostrum appensum, testimonio litterarum. Datum in conventionione generali Pyotrkowiensi feria sexta post octavas Epiphaniarum Domini anno millesimo quodringentesimo quinquagesimo sexto.

Варшавський Головний Архив, Коронна Метрика кн. 11 л. 45.

М. Грушевський.

Бібліографічні рідкості, II.¹⁾

У львівського антикварія Ілля довелось міні в 1895 році бачити дуже гарно заховані (виглядали як нові!) примірники двох старих руських книжочок, з котрих одна до недавна була зовсім незвісна бібліографам. Одинокий єї екземпляр, що переховуєть ся

¹⁾ Н. І. гл. Записки, т. VI, Miscellanea, стор. 1—4.

в Кракові в Музеї Чарторийських, у перше описав І. Каратаєв (Описаніє Славяно-руських книгъ напечатанныхъ кирилловскими буквами, т. I, 1883) під номером 142 (стор. 268—269); друга книжочка також звісна доси ледво в трьох прим., описана у Каратаєва (ор. cit. 271—272). Завдяки ввічливості львівського антикварія я мав можливість описати обі ті книжочки, що вже тоді були продані до якоїсь краківської бібліотеки, кожда за ціну 50 гульд. Бачучи, що мій опис де в чому докладніший, а де в чому й зовсім відмінний від опису Каратаєва, я подаю тут свій опис обох книжочок, додаючи в примітках відміни опису Каратаєва.

I. Книжочка про Антихриста Лавр. Зизанія.

Примірник, який бачив я, се мала книжечка формату 12-ки, зложена з 36 карток (72 сторін) друку¹⁾, без нумерації сторін, без кустодів (вони є тільки на тих картах, де є друк готицький), без кіноварі і без друкарської снігатури аркушів. Повний набір сторони 22 рядків руського, а 27—28 рядків польського тексту. Третя сторона перед кінцем (отже не 55-та, як подає Каратаєв, а 69-та стор.) порожня. Руського друку в цілій книжочці 18 карток і одна сторона, отже всіх 37 сторін. На маргінесах є друковані петітом приписки. На титуловій карті читаємо:

ЛИСТ

Іереміи Патріархи Константинопольского напоминаніи. до того | Свѣго ѿца нашого Кирила Патриархи Іерусалимского, ѿ вторѣ пришествіи хвѣк, ѿ ѿ Антихристѣк. |

А къ томѣ ѿ златоустего, ѿ ѿ | Имполита свѣго Папы римского, згдѣлине ѿ тѣ пишачихъ приложено.

А низше готиком:

List Jeremiasza Patryarchi kostantinopolskie napominalny. á do tego | Swietego Cyrylla Patryarchi Jerozolimskiego | o wtorym przysciu Pana Chrystusowym y o Antichrystusie. | A ku temu od Zlotoustego | y od Hupolita swietego Papieza Rzymskie | zgodliwie o tjm piszacych przyložono. |

Рокѣ ѿ създанія мира, зрѣ. ѿ къплочініа же спасова ѿѣѣѣ. |

¹⁾ Екземпляр описаний Каратаєвим мав тільки 28 карт а 55 сторін — остатня була біла.

На обороті сеї титулової картки читаємо :

Пребѣщен'ный гдѣне Архієп'кпе | митрополите кѣскі ѿ галиц'кі
ѿ всеа | рѣсін кѣ михайле.

За сим іде зложена петітом дедикація з 18 рядків. Кінчить
ся вона :

В виани к. дѣа, генвара.

Блго посланный, ѿ на мен'шій снѣ црковный,

Слова ежего проповѣдник Стефанъ Зизаній.

Карта 2 recto :

ІЄРЕМІЯ

Млтію Божію Архієп'кпъ Кѣстатинопола Нового рима ѿ вселен'скій
Патріарха.

Далі йде Послание по руськи на картах 2, 4, 6, 8, по польськи
на к. 3, 5, 7.

К. 9 г. : Єтго Щца нашого

ВИРИЛЯ ПАТРИАРХИ

Іерліського, ѿ скѣчю свѣкта, н ѿ Антіхристѣ с катехисмѣ єго
ѿ слова п'янацатого.

Руський текст карти 9, 11, 13, 15, 17, 19, 21, 23, 25 recto і 26 ver-
so, польський на к. 10, 12, 14, 16, 18, 20, 22, 24 verso і 26 recto¹⁾.

К. 27 v. Кѣ томѣ тыжѣ,

ЄТГО ІЄЯНИ ЗЛАТО

Єстого выклѣ на епистолю апа | п'а'ла до солзаннѣ писан'нсю. |
ѿ Антіхристѣ ѿ знакѣ єго. |

листѣ к. гла к. апа.

Руський текст на к. 27, 29, 31 recto, польський на к. 28, 30.

К. 31 v.

НАДО

ЄТЪИ МУЧѢНИК ІП

политѣ папѣ рійскій ѿ скон'чню | свѣкта пишѣчи, ѿ антіхри-
стѣ | івно мѣвї.

Руський текст на к. 31, 34, 36, польський на к. 30 v. 32, 33.

На к. 33 v. тилько по польськи: Do czytelnika²⁾.

Кінчить ся на к. 35 v.

¹⁾ В екземплярї описанім Каратаєвим се Послание займало тилько 11 карток (9—18). Чи воно там ціле? Коли так, то очевидно маємо тут діло або з двома виданнями, або правдоподібнійше з мутациєю доконаною в часі друковани.

²⁾ Про сю польську апострофу до читача Каратаєв не згадує. На жаль я не успів єї відписати.

II. Словничок Лавр. Зизанія.

Опис сеї книжочки подає Каратаєв op. cit. стор. 271—272 під ч. 146 і називає її „Азбука напеч. въ Вильнѣ“. Примірник, який я мав у руках, очевидно не повний. Порівнюючи його з описом Каратаєва бачу, що бракує в ньому перших 4 карток, значить: головного титулу, азбуки, складів, молитов і символа віри православної. Зрештою те, що лишило ся, виглядає як зовсім ціла книжка, тільки без подання року і місця друку (вони подані на головній титуловій карті). Книжочка обіймає 40 карток формату 12-ки, друквано в дві шпальти, без кіноварі. Сторони нумеровано в середній картки під текстом і то тільки на одній стороні: 1, 3, 5... 17, 19, 21 і т. д. Також під текстом з боку є друкарські сігнатури Я, Бѣ [sic!], Бѣ, Бѣ, В, Вѣ, Вѣ аж до Д, Дѣ, Дѣ. Повний набір сторони 19 рядків, тільки на стор. 69 і 77 є їх 21, а на стор. 74 є їх 20. На всіх иньших сторонах під кожною шпальтою в низу є кустоди. Остатніх 13 стор. друквано без поділу на шпальти. Остатня сторона друквана петітом і має крім титулу 25 рядків набору.

Зміст книжки ось який:

Лексис | Сирѣчь Реченіа Къ кратѣцѣ | събранны. И ѿз словѣскаго ꙗзыка, на прѣсты Рускій діалетъ | ѿстолкованы. А, Z.

ѿданѣ, гѣ, пѣ	недовѣдомое
ѿвѣе, заразъ	мѣсце, прѣпѣ
ѿвва, тѣто,	нм. по грецѣ
ѿтѣцъ.	кѣ ѿдѣ. ѿ
ѿггль, вѣстнѣ	ѿднсь.
ѿбо повѣда	ѿеръ, въздѣхъ.
ѿгницъ, барá ¹⁾	ѿзъ, м
нокъ	ѿл'лилѣа, хвѣ
ѿгница, молода	ла вѣ. Гер'ма па
м ѿвѣка	трнѣхъ в толко
ѿдъ, тѣность	ваннѣ литѣгн
недо	ѿтон мѣвнѣ.
	ѿл'лилѣа, при
	хѣдѣ

В низу старим письмом приписано: NB Liber prohitus [sic!].

¹⁾ Знаків розділу в книжці нема.

На остатніх 13 сторонах містить ся:

Стефана зизанія
ИЗЛОЖЕНІЕ ѿ ПРАВО
СЛАВНОИ ВѢРѢ.

Корѣкӣ пытаньѣ̄ ӣ шповѣданкѣ̄ дла̄ латвѣшго̄ вирозмѣна̄ хитѣанскі̄ дѣтѣ̄. Страннѣ̄ пыталѣ̄ зловѣрнѣ̄, ӣ православно̄ | блговѣрнѣ̄ шповѣдаѣтъ.

Incip: Страннѣ̄. Ктѣ̄ есӣ ты̄;

Православнѣ̄, По̄ прироженію̄ | члѣкѣ̄, а̄ з ласкӣ вѣӣ снѣ̄ его̄ ѣстѣ̄. |

Над сторінками 2—6 титул:

Истазаніе̄ ѿ стѣ̄ӣ трѣӣцӣ

Над стор. 7—8: **Истазаніе̄ ѿ похѣ̄. ѣ̄. д^x**. Над слѣд. стор. **Истазаніе̄** — на остатній стор. сего̄ катехізмӯ жадного̄ надстрочного̄ титулӯ нема.

На остатніх двох̄ сторонах̄ читаемо̄:

ѿ ВЪ ЧЛОВЕЧЕНІИ
Гос'под'нӣ

Страннѣ̄. Блшшлѣ̄ іакъ̄ маю̄ в'ѣдино̄го̄ ба̄ въ трѣӣцӣ правы̄ вѣрити. По̄вѣ̄ же̄ мӣ і т. д.

Карта 40 verso:

ѿ ЗНАМЕНІИ КРЕСТНОМЪ.

Замыкаѣтъ в̄ собѣ̄ крѣ̄тъ̄ х̄въ̄ всю̄ тѣ̄мницѣ̄ блговѣрїа̄ нш̄его̄. оучї̄ вызнаватӣ стѣ̄ію̄ трѣӣцѣ̄, ӣз' неба̄ ѣдино̄рѣдно̄го̄ сна̄ вѣжого̄ на̄ зѣлю̄ снїтїе̄, ӣ распѣтїе̄ | ѣгѣ̄, ӣ възнесенїе̄, ӣ за̄ з неба̄ втѣорый̄ ѣгѣ̄ прихѣ̄ в̄ сѣ̄ннѣ̄ днѣ̄.

Є̄ се̄ маленька̄ статейка, надрукована̄ петїтом.

Др. Иван Франко.